Postimees

Üksiknumbri hind 20 kop.

85. aastakäik

Toimetus ja talitus: Tartu, Ülikooli tän. 21-23.

Nr. 55 Reedel, 19. septembril 1941

Pealetungioperatsioonid arenevad peatamatult

Juhi Peakorterist, 18. septembril.

Sõjavägede Ülemjuhatus teatab:

Ukrainas arenevad pealetungioperatsioonid ida pool Dnjeprit peatamatult.

Võitluses Leningradi kindlustusseadmete pärast saavutati tõhusaid tulemusi. Üheainsa jalaväediviisi osad vallutasid üksi 119 punkrit.

Krimmi merepiirkonnas, Saaremaa ees, Laadoga järvel, Volhovi suudmel ja Valgel merel uputasid õhujõud 3 transportlaeva, kokku 3000 brt. suuruses, ja tabasid 16 laeva nii raskesti, et tuleb arvestada ka suurema osa nimetatud laevaruumi kaotust. Peale selle hävitati üks Nõukogude hävitaja, 2 allveelaeva ja 4 kiirpaati.

Kiirpaadid ründasid Inglise ranniku ees hävitajate ja vahilaevade abil tugevasti kaitstud Inglise konvoid ja uputasid tugevast tõrjest hoolimata 4 vaenlase kaubalaeva, kokku 25.000 brt. suuruses. Tulemusrikka võitluse järel Briti hävitajatega pöördusid kõik paadid vigastamatult tagasi.

Färi saarte juures vigastati lennukite poolt, mis olid relvastatud luurelennul, pikeerimisel raskesti üht suurt kaubalaeva. Pommituslennukid pommitasid möödunud ööl sadamaseadmeid Kagu-Inglismaal.

Katsel rünnata eilse päeva jooksul okupeeritud piirkonda Kanali juures kaotasid Briti õhujõud 18 lennukit, sellest 15 õhuvõitlustes, 3 õhutõrjesuurtükiväe läbi. 3 meie lennukit jäi kaotsi.

Vähene arv Briti pommituslennukeid teostas viimasel ööl häirerünnakuid Edela-Saksamaale.

Angriffsoperationen schreiten unaufhaltsam fort

Aus dem Führerhauptquartier, den 18. September.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Ukraine schreiten die Angriffsoperationen ostwärts des Dnjepr unaufhaltsam fort.

Im Kampf um die Befestigungsanlagen von Leningrad wurden starke Erfolge erzielt. Teile einer einzigen Infanteriedivision erstürmten allein 119 Punker.

Im Seegebiet der Krim, vor der Insel Ösel, im Ladoga-See, an der Mündung des Wolchow und im Weissen Meer versenkte die Luftwaffe 3 Transporter mit zusammen 3000 BRT. und traf 16 weitere Schiffe so schwer, dass mit dem Verlust eines grossen Teiles auch dieses Schiffraumes gerechnet werden kann. Ausserdem wurden 1 Zerstörer, 2 Unterseeboote und 4 Schnellboote der Sowjets vernichtet.

Schnellboote griffen vor der englischen Küste einen durch Zerstörer und Bewacher stark geschützten englischen Geleitzug an und versenkten trotz starker Abwehr 4 feindliche Handelsschiffe mit zusammen 25.000 BRT. Nach erfolgreichem Gefecht mit britischen Zerstörern kehrten alle Boote unbeschädigt zurück.

Bei den Faroer-Inseln wurde ein grosses Handelsschiff durch Flugzeuge, die zur bewaffneten Seeaufklärung eingesetzt waren, im Tiefangriff schwer beschädigt. Kampfflugzeuge bombardierten in der vergangenen Nacht Hafenanlagen in Südost-England.

Bei Versuchen, am gestrigen Tage die besetzten Gebiete am Kanal anzugreifen, verlor die britische Luftwaffe 18 Flugzeuge, davon 15 in Luftkämpfen, 3 durch Flakartillerie. 3 eigene Flugzeuge werden vermisst.

Eine geringe Zahl britischer Bomber führte in der letzten Nacht Störangriffe auf Südwest-Deutschland durch.

Soome ei soovi mingit separaatrahu

DNB Helsingist, 15. sept.: Vaasas asetleidnud suurel ühtsusmiitingul pidas minister Tanner laialt tähelepanu äratanud kõne, milles ta pärast pilgu heitmist poliitilisele arengule käsitles Soome seisundit praeguses sõjas ja lükkas ümber välismaal levitatud kuulidused, nagu kavatseks Soome separaatrahu.

Minister Tanner ütles muu seas, et oma iseseisvuse ja vabaduse eest on soomlased pidanud vaevalt veerandsajandi jooksul pidama 3 äärmiselt rasket sõda, esiteks iseseisvuse saavutamiseks, teiseks, et saavutatud vabadust kaitsta bolševismi jämeda kallaletungi vastu, ja nüüd, kolmandaks, eelmise sõja ülekohtu heastamiseks ja kindla aluse rajamiseks tulevikule. 105 päeva kestnud talvesõja pidi Soome, kehvalt relvastatud ja ette valmistamata, üksinda läbi tegema. Ja alles praegu kälmasoleva sõja taustal võime endale kujutella, milline määratu sõjajõud seisis tookord Soome rahva vastu. Kui Saksamaa alustas bolševismi hävitamise sõda, ei jäänud Soomele teist valikut, kui et enda kaitsesõda uuesti jätkata. Selle üle ei leidunud Soome rahva seas mõtete lahkuminekuid.

Minister Tanner osutas edasi Nõukogude Liidu imperialistlikule ahnusele, kes, kuna Saksa käed läänes näisid olevat seotud, kiskus endale osa Poolast, Baltimaad, Bessaraabia, ja Soome alasid.

Järgnevas Tanner esitas ülevaate n. n. demokraatiate muutunud seisukohast Soome vastu ning toonitas, Soome pole muutnud oma hoiakut talvesõjast saadik, samuti pole oma hoiakut muutnud ka Nõuk. Liit. NSVL on jäänud nagu ennegi oma naabrite maid ahnitsevaks barbarriigiks, kuigi ta nüüd näitleb vabaduse kaitsjat ja demokraatia rüütlit. Seevastu on aga kogu muu maailm täielikult muutunud. Saksamaa on bolševismi vastaseks; Inglismaa ja Ameerika on saanud Nõukogude Liidu liitlasiks. Nüüd katsetatakse Soome sõjapidamisse vahele segada häirimismanöövreiga. Juba teist nädalat peetakse läänes suurt propaganda-sõjakäiku Soome vastu. Raadio ja ajalehtede kaudu levitatakse leiutatud kuulduisi, nagu oleks Soomel sõjas raskeid kaotusi ja rahvas sõjast väsinud. Seepärast olevat tekkinud tugev rahunõudlus, mille mõjul vähendaja kaudu olevat palutud Nõuk. Liiduga rahuläbirääkimisi. Soomepoolsele dementiile vaatamata püsivad need kuulduised kangekaelselt.

Selliste kuulduste eesmärgiks on katsuda kergendada Nõuk. Liidu olukorda vähemasti Leningradi rindel ja Murmani raudteel. Endastmõistetavalt need kuulduised on täiesti aluseta. Niisuguseid rahusobitamisi pole Soomes ega soome... kellegi poolt üritatud. Küsitagu ka, kellega oleks võimalik niisuguseist asüst kõnelda.

„Meil pole mingit usaldust praeguste Kremli võimumeeste vastu, kes kõik varem sõlmitud lepingud on käristanud. Peale selle, pole ühtegi kahtlust, et Nõuk. Liit sõja Saksamaaga kaotab. Temaga sõlmitud rahu oleks seega juba ette tühine."

Finnland will keinen Separatfrieden

DNB. Helsinki, 15. September.

Minister Tanner hielt in Waasa gelegentlich einer grossen Einigkeitskundgebung eine breit angelegte Rede, in der er nach einer Rückschau auf die politische Entwicklung die Stellung Finnlands im gegenwärtigen Krieg darlegte und die im Ausland verbreiteten Gerüchte über angebliche Separatfriedensabsichten Finnlands zurückwies.

In kaum einem Vierteljahrhundert habe Finnland für seine Selbstständigkeit und Freiheit drei äusserst schwere Kriege, so führte Minister Tanner u. a. aus, führen müssen, den ersten, um die Selbstständigkeit zu erlangen, den zweiten, um die erreichte Freiheit gegen einen rohen Angriff des Bolschewismus zu verteidigen, und jetzt den dritten, um die Ungerechtigkeiten des vorigen Krieges zu beseitigen und für die Zukunft sihere Grundlagen zu schaffen. Den schweren 105 Tage langen Winterkrieg musste Finnland, schlecht ausgerüstet und unvorbereitet, allein auskämpfen. Und erst im Sichtbild des jetzigen Krieges könne man sich vergegenwärtigen, welche ungeheure Kriegsmacht damals dem finnischen Volke gegenüberstand. Als Deutschland zum Vernichtungskampf gegen den Bolschewismus schritt, blieb auch Finnland keine andere Wahl, als den Verteidigungskampf aufs neue zu führen. Darüber gab es im finnischen Volk keine Meinungsverschiedenheiten.

Minister Tanner verwies dann auf den imperialistischen Vorstoss der Sowjetunion, die, als Deutschland im Westen gebunden zu sein schien, Teile der polnischen Gebiete, das Baltikum, Bessarabien und dann durch den finnischen Krieg Gebiete Finnlands an sich riss.

Im weiteren Verlauf seiner Rede gab Tanner einen Überblick über die veränderte Einstellung der sogenannten Demokratien Finnland gegenüber und betonte, Finnland habe seine Haltung nach dem Winterkrieg in keiner Weise geändert, und auch die Sowjetunion habe die ihre nicht geändert. Die UdSSR sei derselbe nach den Gebieten seiner Nachbarländer trachtende Barbarenstaat geblieben, wenn sie sich jetzt auch als Verteidiger der Freiheit und als Ritter der Demokratie aufspiele. Demgegenüber habe sich aber die übrige Welt vollkommen verändert. Deutschland ist der Gegner des Bolschewismus; England und die Vereinigten Staaten sind die Verbündeten der Sowjetunion geworden. Man versuche nun durch Störungsmanöver sich in die finnische Kriegsführung einzumischen. Schon seit zwei Wochen führe man im Westen einen gewaltigen Propagandafeldzug gegen Finnland. Durch den Rundfunk und die Zeitungen verbreite man erfundene Gerüchte, nach welchen Finnland grosse Verluste im Kriege erlitten hätte und das Volk kriegsmüde sei. Deshalb erzähle man, es gäbe hier eine starke Friedenspartei, auf deren Veranlassung man durch Vermittler Friedensverhandlungen mit der Sowjetunion erbeten hätte. Trotz der Dementi finnischerseits seien diese Gerüchte hartnäckig im Umlauf.

Die Absicht dieser Gerüchte sei, die Lage der Sowjetunion zumindest an der Leningrader Front und an der Murman-Bahn zu erleichtern. Selbstverständlich sind diese Gerüchte vollständig grundlos. Von keiner Seite in Finnland oder auf finnischem... ist man zu derartigen Friedensverhandlungen geschritten. Man frage sich auch, mit wem man über diesen Fall verhandeln könnte.

„Wir können ja kein Zutrauen zu den jetzigen Machthabern im Kreml haben, die ja alle früheren Verträge gebrochen haben. Ausserdem unterliegt es keinem Zweifel, dass die Sowjetunion den Krieg gegen Deutschland verlieren wird. Ein mit ihr geschlossener Friede wäre also von vornherein nichtig."

Nii löödi riivist 52-tonnine tank

DNB. Berlitnist, 15. sept. Pikal Saksa idafrondil teostuvad iga päev loendamatud Saksa sõdurite kangelasteod, mis paljudes väikestes üksikvõitlustes ikka jälle uuesti näitavad nende sõdurlikku üleolekut bolševikkudest. Võitlustes, mis 10. ja 15. sept. vahel idafrondi kesklõigus aset leidsid, näitasid Saksa jalaväelased jälle, et nad isegi rasketes olukordades Nõukogude raskeima tanki ees tagasi ei kohku.

Saksa eelmised kaitseüksused kuulsid ühel lahinguvaheajal äkki mootorimüra. Üle künka veeres Nõukogude 52-tonnine tank lähemale. Saksa tankitõrjekahuri meeskond laskis tanki kuni 30 meetrini läheneda, siis alles avas tule. Soomusmasin laskis kohe vastu. Üks tema granaat tabas kahurit ja lõi ta võitlusest välja. Igast küljest tulistades veeres Nõukogude tank läbi Saksa liini.

Saksa allohvitser hüppas purustatud tankitõrjekahuri varjendist välja tanki juurde. Ta rebis radiaatori võre lahti, mille läbi mootor külma õhku imeb. Rahuliku, aga küire käega toppis ta kolm käsigranaati sisse ja süütas sütikud. Tank veeres veel edasi, äkki käis kõrvulukustav mürts. Kolm käsigranaati olid plahvatanud. Soomusmasina mootor turtsatas korraks ja jäi seisma.

Veel tulistasid nõukogulased igasse külge.

Jälle hüppasid Saksa sõdurid bensiinimõnde ja käsigranaatide kobaratega tanki juurde. Granaadid purustasid soomusmasina roomikud. Bensiin süütas mootori põlema.

Siis avanes tanki kate ja püstolkuulipilduja toru ilmus nähtavale. Enne aga kui bolševik sai laskma hakata, oli üks allohvitser tankile üles hüpanud ja ta kahe revolvrilasuga kahjutuks teinud. Kaks käsigranaati lendasid soomusmasinasse. Nende plahvatus hävitas meeskonna lõplikult.

Tartu ülesehitamine

Avaldame vaidluskorras.

Toimetus.

„Postimehes" nr. 46 algatab —sepp tänuväärselt Tartu taasehitamise küsimuse. Nende ridade kirjutajal pole kavatsust artiklis toodud mõtteile hakata esitama vastuväiteid. Lubatagu siinkohal vaid mõningaid täiendeid.

On tõeliselt ekslik arvata, nagu väidab —seppki, et Tartu ülesehitamise probleem seisneks vaid mahapõlenud majade endisel kujul ja samas kohas ülesehitamises.

Iialgi mitte!

Või tahame jälle üles upitada selle majadelogustiku Aleksandri tänavas Kauba ja Uueturu tänavate vahel, mille juba ammu nii meelsasti oleksime kiskunud maha, et saada selle urgaste ja niiskete ning kahtlaste, koitunud puulobudike asemele vähegi südalinna ilmele vastavamaid ehitisi, või tahame restaureerida Tártu — olgugi „omapärast", siiski mustemat ja näotumat suurklopsingut — kaubaõue? Aastaid oleme igatsenud tema kadu. Nüüd on see nii kaugel. Linna ilme seisukohalt pole siin nutta ühtegi pisarat.

Ei igatse keegi tagasi üle [illegible] Narva tänava rajooni pihkvalikkust ega inetuid plankkaste, mis torkasid Holmi tänavalt nii võikalt silma üle Kivisilla Raekoja tänavale suundujale.

Meie ainsaks küsimuseks on: mida nüüd asemele, kuidas?

Tartu on ajaloo kestes rohkem kui ükski teine linnadest maha põlenud või põletatud. Ikka jälle on asemele kerkinud uus, avaram ja ilusam. Ka nüüd tohime hellitada lootust uue, kaunima Tartu järele.

Nüüd, kus seisame peale eespoolavaldatud ülesande veel ka ahervaremeile uue, võimsa, pulsseeriva elu loomisel, eilse häda võimalikult kiirel ja oskuslikul likvideerimisel nüüdse päeva jooksul, nüüd peaksime võima näidata, et meie mitte ainult ei suuda küllaldaselt taluda raskusi, vaid võime peatselt kaotada ka olnud suure hävingu jäljedki. Raskused töö ja loomise alal pole kunagi ületamatud. Meie oleme nüüdse sõja päevil korduvalt imetlenud sakslaste paljupakkuvat eeskuju, nii sõjas kui ka nende majanduslikus elus. Millise usinuse tööviljana, millise kiirusega on kerkinud uued ühendused Tartus üle Emajõe.

Mida tuleks linna ülesehitamise plaanis eeskätt silmas pidada?

Eeskätt möödunud sõjapäevade kogemusi. Oleme vististi võinud õppida, kuidas ja mismoodi püstitatud ehitised suudavad vastu panna sõja- või mistahes kahjutulele. Kuidas võimaldada kustutustööd isegi siis, kui pole vahest ühtegi tuletõrje-pritsi. Kui veevärk ei tööta. Kui telefoniühendusi ei ole. Ei olnud ka juhus, et Tamme ja Tähtvere aedlinnad kõige vähem on kannatanud. Kõiki neid kogemusi poleks asjatu pidada silmas uuel ülesehitusel ja ülesehituse kava koostamisel.

Loodetavasti uus plaan ei võimalda ka enam selliseid haisvaid, agullikke sissesõiduõuesid, nagu neid oli nii külluses üle jõe Narva tänava mahapõlenud rajoonis. Vististi võimaldub nüüd ruumi jätta ka linna kaugema tuleviku arenguvõimalusile ja näiteks mitte vahest enam rutata otsekohe ärapõlenud kaubaõue asemele jälle uusi, uusi majakesi üles lööma.

Tartu raudteejaamal pole seni olnud ei korralikku jaamahoonet ega selle esist, eelset väljakut. Kuid öeldakse, et linna ja seal elunevate üle otsustatakse sageli esimese mulje järgi, mis saadakse selle linna raudteejaamast ja selle lähedusest. Neile asjaoludele sattudes või konkreetsussegi kaldudes — nüüd on ühtlasi võimalus vabaneda J. Kuperjanovi ja Kastani tänava nõelasilmast — oleks ühtlasi loomulik, et mahapõlenud majade asemele J. Kuperjanovi ja Viljandi tänava vahel kuni raudteeni välja ei ehitataks enam ühtegi maja.

M.

Teel Valgele merele

Sõjakirjasaatja Joh. Matthiesen jutustab „Die Front'is" võitlusist kaugel põhjas: Suures lahingus hävitati ida pool Sallat asunud vaenlase jõud suuremalt osalt, ülejäänud põgenesid lahinguväljalt, jättes sinna relvi, kahureid ja toidutagavarasid. Surmatud enamlaste arv tõuseb tuhandeisse ja vangilaagri traataia taga paisub üha Nõukogude rõpaste sõdurite hulk.

Kindlustatud Salla vallutamise järel liikusid meie üksused peatumatult edasi kuni järvede kitsuseni Karjala juures. Üksainus raudtee- ja maanteesild viivad üle tugevasti kindlustatud teisele kaldale. Sillad olid purustatud. Üleminek nõudnuks raskeid ohvreid. Järelikult tuli minna ümber. Meie diviis koos SS-osadega vasemalt, soomlased SS-jõududega ja tugevdatud ühe Saksa rügemendiga paremalt — liigume ümber järve. Pioneerpataljonid rajavad raskeima kehalise jõupingutuse juures teid läbi metsa, ehitavad roigasteid üle soode ja kivirähupõldude. Kuus nädalat võitles Saksa sõdur iga jalatäit maad Põhja-Karjala rohelises põrgus. Mida kõik Saksa jalaväelane siin ülal, põhja pool polaarjoont, kus juba avaldub talve tuleku tunnuseid, kandma pidi, on ainukordne sellane.

Soome pataljone piiratakse aeg-ajalt sisse, kuid nad võitlevad enese vabaks ja liiguvad visalt, nagu nende olümpiavõitlejad, edasi. Soodsale paigale jõudnud, saabub käsk jõudude juhatajalt suureks lahinguks.

Sajab nagu oavarrest. Ent rünnatakse. Sihiks on Karjala-äärne järvede-kitsus ümberhaardega avada ja võimalikult kaugemalt ida poolt kitsust jõuda Salla-Kantalakša teele. Seal kohtuvad taas mõlemad tiivad ja sulevad sõõri. Esimesena jõuavad teele soomlased. Samal hetkel jõuab põhja poolt teele välja meie diviis, kolm võitlusüksust. Meie kahurid tulistavad nagu torud võtavad. Jalavägi teeb imet. Marsib edasi 30, 40 km läbi metsa ja soo, talub igasugu puudust. Üdini läbimärg, nüüd jällegi pimedas öös. Ei ruutmeetrit kuiva maad, kus märgi telke võiks üles lüüa. Ei ole võimalik üles teha soojendavat tulelõket, see reedaks meid. Välilööke pole võimalik viletsaid jalgradasid mööda järele vedada. Kergete kaarikutegagi külmade suupistetega on suuri raskusi. Edasiliikumise teed märgistavad murdunud rattad ja diislid, mahajäetud sõidukid, mille terasteljed murdunud täiesti pooleks. Ent selle raske rünnaku lõpptulemus on suur. Enamlased piiratakse sisse, järvedekitsus vallutatakse võitluseta, nõukogulased tõmbuvad tagasi ja püüavad jõuda välja itta. Kuid Saksa-Soome kotist pole mingit väljapääsu. Läbimurdekatsed lüüakse tagasi veriselt. Ülalt langevad kotti stuka-pommid, raginaga ja hävitades. Tähtis tee ja raudteeliin on sakslaste käes. Meie diviisi sõdurid on pidanud võitlema päevi läbimärgades mundrites ja öösiti külmetuma, selle asemel et magada. Esmakordselt näevad jälle välilööki, saavad voorist kuivi särke, sokke. Samal ajal tõusevad taevasse uute koormatega ida poole stukad — nad kannavad kaugele edasi Saksa relvade võimsust. Nende piloodid on juba silmanud Valget merd. Meie diviisil seisab see elamus alles ees.

Teadaanne

Tartu Linnavalitsus teatab veelkordselt, et hiljemalt 10. okt. s. a. tuleb registreerida igasugune võõras vara olenemata sellest, millistel oludel ta kellegi valdusse sattus. Nii tuleb registreerida ka äraküüditatud eestlaste poolt enne küüditamist sugulaste ja tuttavate poole hoiuleantud varad jne. Ka need kodanikud, kes teavad selliste varade asukohti, on kohustatud sellest teatama.

Selle registreerimiskohustuse täitmatajätjaid loetakse võõra vara omastajateks ja võetakse vastutusele sõjasaaduste kohaselt. Registreerimisi toimetab igal tööpäeval kella 9—14 Varade Hoiulevõtmise Toimkond, Suurturg 3, III kord.

Virmaliste mäng

Eile õhtul võis taeval panna tähele haruldast virmaliste mängu. Põhjavalguse määratud sambad mitmesuguseis värvivarjundeis ulatusid üle kogu taevavõlvi. Järjest vahelduvad helenduvad ja tuhmenevad valgusvihud tõusid ja vajusid kogu õhtu, kuni nad vaibusid alles hommikul kella 3 paiku.

Nii tugevaid ja värvirohkeid virmalisi ei mäletata Tartus vanemategi inimeste poolt.

Välikomandandi teadaanne

Veel kord juhitakse tähelepanu sellele, et armee tagala ülema määrusega 6. septembrist 1941 esialgu ainult määruses nimetatud hinnad on tõstetud. Kõiki teisi hindu ei tohi tõsta. Erandjuhtudel võib Välikomandantuur vastava sooviavalduse peale lubada hinnatõusu ka teistelt ametelt ja töödelt. Selleks on alati tarvis üksikasjalikult põhjendatud kirjalik sooviavaldus. Kuni sooviavalduse otsustamiseni ei tohi hindu, millede tõstmist taotletakse, mingil juhul tõsta.

Kauplused, võõrastemajad jne. on kohustatud oma kaupa senisel määral välja andma.

Tartus, 18. sept. 1941.

Välikomandant.

Bekanntmachung des Feldkommandanten

Es wird nochmals darauf hingewiesen, dass durch die Anordnung des Befehlshabers des rückw. Heeresgebietes vom 6. 9. 41 vorläufig nur die in dieser Anordnung genannten Preise erhöht worden sind. Alle anderen Preise dürfen nicht erhöht werden. In Ausnahmefällen kann die Feldkommandantur auf Antrag Preiserhöhungen für andere Gegenstände und Leistungen gestatten. Hierfür ist stets ein eingehend begründeter schriftlicher Antrag notwendig. Bis zur Entscheidung über den Antrag dürfen Preise, deren Erhöhung beantragt wird, keinesfalls erhöht werden.

Die Ladengeschäfte, Gaststätten usw. sind verpflichtet, ihre Waren in dem bisherigen Rahmen abzugeben.

Dorpat, den 18. 9. 1941.

Der Feldkommandant.

Välikomandandi teadaanne

Ettetulnud juhtumite põhjal juhitakse tähelepanu sellele, et:

Eraisikud, kellele pimeduses Saksa sõjaväe posti või patrulli poolt hüütakse: „Halt! Wer da!" („Seis, kes seal on?"), peavad otsekohe seisma jääma. Kes hüüdest hoolimata edasi liigub, asetab oma elu ohtu, sest valvepost võib sellisel juhul koheselt laskeriista kasutada.

Välikomandant.

Bekanntmachung des Feldkommandanten

Aus gegebener Veranlassung wird auf folgendes hingewiesen:

Zivilpersonen, die bei Dunkelheit von einem deutschen Posten oder von einer Streife mit „halt! Wer da!" angerufen werden, müssen sofort stehen bleiben. Wer trotz des Anrufes weiter geht, begibt sich in Lebensgefahr, da der Posten in diesem Falle sofort von der Schutzwaffe Gebrauch machen darf.

Der Feldkommandant.

Nõuk. Liidu vaikimine

DNB. Genfist, 15. sept. Londoni ajalehed kurdavad, et nad sõjasündmuste kohta idas vaid Saksa ametlikest teateist informatsiooni võivad hankida, kuna Nõukogudelt tuleb viimasel ajal üsna vähe teateid võitluste käigu kohta. Eriti rinde keskmisest piirkonnast.

Tõelise informatsiooni nappus, märgib nimelt „Times", ei võimalda määritella Nõukogude operatsiooniide ulatust. Eriti kurdab „Times", et olukorrast Peterburi all tuleb teateid üksnes Saksa ametlikest allikaist. Ka „Daily Worker'i" Stokholmi korrespondent tähendab, et Nõukogude informatsiooni puudumine olukorrast Peterburi juures sunnib toetuma ametlikele Saksa teadiseile ning erapooletuile allikaile Soomes. Mõlemast allikast nähtub aga, et Peterburi on sakslaste poolt ümber piiratud.

Kiriklikke teateid

Ülikooli kirik. Pühapäeval, 21. sept. kell 10 homm. jumalateenistus. Leeriõpetus algab esmasp., 22. sept. kell 5 p. l. kirikus. Üles anda Taara pst. 12—2, iga päev kl. 4—5 p. l.

Õp. J. Kimmel.

Peetri kirik. Pühap., 21. sept. kl. 3 p. l. Tartu Maarja ja Garnisoni kalmistute ühishaudade pühitsemise jumalateenistus Tartu ev.-luteri koguduste õpetajate osavõtul. Laululehed, orkester.

Kl. 5 p. l. Tartu Meeslauluseltsi korraldusel kontsertjumalateenistus laululehtedega. Külalisõpetajad. Õp. J. Taul.

Peetri koguduse 2. pihtkond. Pühapäeval, 21. septembril kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. — Laulukoori harjutused peetakse kirikus teisipäeviti ja reedeti kell 7 õhtul organist J. Karise juhatusel. Õp. J. Muru.

Pauluse II kogudus. Pühapäeval, 21. sept. kell 5 p. l. jumalateenistus. E. Kõpp, õp. kt.

Pauluse kirik. Pühapäeval, 21. septembril kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Kell 1 päeval lastejumalateenistus. Leeriõpetus algab 6. oktoobril. Õp. Harri Haamer.

Tartu Maarja kogudus. Pühapäeval, 21. sept. kell 11 homm. jumalateenistus armulauaga. Lauluraamat. Õp. O. Kodres.

Katoliku kirik. Pühap., 21. sept. kl. 1/9 vaikne missa, kl. 11 pidulik missa. Õhtul kl. 5 palvus. Juhatus.

Jaani kirik. Pühapäeval, 21. sept. kell 6 p. l. jumalateenistus. Teenib kand. E. Salumaa. — Koguduse liikmeid palutakse kog. kantseleis, Rüütli tn. 20, registreeruda, sest koguduse raamatud on tules hävinenud.

Vik.-õp. J. Kimmel.

Tartu Aleksandri kirik. Laupäeval, 20. sept. kl. 18 õhtu-jumalateenistus. Pühapäeval, 21. sept. kl. 10 jumalateenistus, rahvalaul. Mõlemal korral teenib preester M. Venesaar. Juhatus.

Kirchliche Nachrichten

Deutscher Gottesdienst in der St. Johanniskirche am Sonntag den 21. Sept. 12 Uhr mittags wird nicht stattfinden, wie früher kundgegeben, weil Militärgottesdienst um 10 Uhr morgens desselben Tages stattfindet.

Pfarrer vic. J. Kimmel.

Probleeme Tartu linna uurimisel ja ülesehitamisel

Tartu Linnauurimise Toimkond jälle tegevuses. — Toimkond arutamas Tartu ülesehitamise aluseid.

Rida aastaid tagasi töötas Tartus Tartu Linnauurimise Toimkond, kelle toimetusel ja väljaandel ilmus koguteos „Tartu“. Ühenduses sõjaaegse Tartu suurpõlemisega ja linna taasülesehitamisega on nüüd Tartu Linnauurimise Toimkond alustanud uuesti oma tööd. Toimkonnas on olnud kõne all mitmed Tartut puudutavad küsimused ja on juba välja töötatud kavad linna uurimiseks ja ära märgitud põhiseisukohad, millest lähtuda Tartu taasülesehitamisel.

Käimasolevast toimkonna tööst seletasid meile toimkonna tööde tegevjuhataja dr. E. Markus ja sekretär mag. Pärna järgmist:

Praegu on soodus olukord linna uurimiseks.

Sõda ja suurpõlemised on kutsunud esile rohkesti uusi nähtusi, mida tuleb tähele panna. Põlenud linnamaastik annab rohkesti uusi võimalusi uurimiste teostamiseks. Teostatava uurimistöö juures on esimeseks eesmärgiks fikseerida ja läbi uurida kaduvad, kiiresti muutuvad nähtused ning ununevad sündmused.

Vastavalt sellele on kujundatud ka uurimisalad. Rahvastikulised uurimused toimuvad toimkonna esimehe rektor E. Kant'i juhatusel, kelle kaastööliseks on K. Ristikivi.

Põlenud linna kaardistamisest võtavad osa mag. A. Laasi, mag. Pärna, Erm ja prl. A. Latka. Need linnageograafilised tööd toimuvad dr. E. Markuse juhatusel.

Lähema mineviku ajalugu uurib prof. E. Blumfeldt, kuna kunstiajalugu käsitleb mag. A. Tuulse, kelle ülesandeks on ühtlasi tuleviku Tartu ehitusstiili probleemi lahendamine.

Tervishoiu põhimõtete seisukohalt vaatlevad linna prof. S. Lind ja dr. Rummo. Sellel alal on lubanud toimkonnale oma kaasabi prof. K. Schlossmann.

Majandusteaduslikke uurimusi juhatab prof. E. Poom. Tema lähemaiks kaastööliisiks on A. Tõllassepp, E. Varep ja rida teisi eriteadlasi.

Uurimistöö põhiteemadeks on: 1) Tartu põlemine 1941. a. suvel; 2) Tartu lähema mineviku ajalugu; 3) sõjageograafia ja 4) Tartu linna ülesehitus.

Esimese põhiteema — Tartu põlemine 1941. a. suvel —

juures geograafid kaardistavad põlenud rajoonid, märgivad üles tulikahjude tekkimiskohad ja tule levimissuunad ning levimistingimused. Ajaloolased kirjeldavad põlemiskäiku. Üldse püütakse anda selle Tartu suurpõlemise kohta tervikuline ülevaade.

Lähema mineviku ajaloo alal märgitakse üles rohke faktiline ainestik käesoleva aasta suvel toimunud sündmusist ja see saab aluseks küsimuse tulevasele põhjalikumale uurimisele.

Tartu sõjageograafiat käsitleva põhiteema juures teostatakse esiteks mürskude langemiskohtade kaardistus linnas. Sellele tööle rakendatakse õpetajaid kahurväelase Lahi juhatusel. Teiseks selgitatakse patareide positsioonid ja suurtükkide asukohad ning kaardistatakse need Tartu linna ja Emajõe piirkonnas, s. t. Tartu lähemas ümbruses. Töö toimub kahurväelase major A. Sobolevi juhtnööride järgi.

Suurema põhiteema kujundab endast Tartu linna ülesehitus.

Tartu linna ülesehitus on uurimistöö teiseks eesmärgiks uurimistöö esimese eesmärgi kõrval, mis — nagu tähendatud — seisneb kaduvate ning kiiresti muutuvate nähtuste ja ununevate sündmuste fikseerimises. Tartu linna ülesehituse küsimuste alal töötatakse lähemas kontaktis linnavalitsuse ehitusosakonnaga, kes on kutsunud linna planeerimistöödele arhitekt Sultsoni. Linna ülesehituse komplitseeritud probleem jaotatakse eriülesandeiks, kusjuures iga ülesande lahendamine usaldatakse vastava isiku, kas ülikooli õppejõu, arhitekti või mõne muu eriteadlase kätte. Kõik vastavad küsimused kaalutakse ühiselt põhjalikult läbi.

Intervjueeritavad seletasid meie sellekohasele küsimusele, et peale eespoolnimetatud uurimsialade Tartu Linnauurimise Toimkond võiks käsitella ka küsimusi, mis võiksid huvitada laiemaid ringkondi. Tööstuskküsimuste sarjas huvitab laiemaid ringkondi näiteks see, kus asetseb tööstusrajooni koht uues linnaplaanis, millised on tööstuse arenemisvõimalused Tartus ning kuidas kujuneb meie tööstus uutes majandusruumi-tingimustes.

Liiklemisküsimuste all võib kerkida esile

teemana näiteks otseühenduse loomine raudteejaama ja kesklinna vahel või jälle Tartu sadamalinnana, kust saaks arendada laevaühendust Peipsit ühendavate maa-aladega.

Tartu kultuurkeskusena kindlustamisel võiksid tulla kõne alla küsimused, kuidas ja millised võimalused on Tartus kultuurilise ala avardamisel. Koolivõrgu-küsimust käsitleb linna koolivalitsus inspektor A. Kurvitsa juhtimisel.

Huvitavaks probleemiks on ka südalinna probleem. Siin kerkib üles küsimus, milline peaks olema Tartu tulevane ärila, tema stiil jne. Ka Emajõe Ateeni, nagu Tartut luulekeeles kutsutakse, küsimus pälvib tähelepanu ja seda nimelt Emajõe enda, teda ümbritsevate parkide, stiilsete hoonete, uute sildade jne. nõol. Siin saavad ilu- ja kultuuriprobleemid akuutseks.

Väga akuutne on ka 3. linnajao madala osa probleem.

Tekib küsimus, kuidas seda rasket probleemi lahendada: kas moodustada sinna pargid, juurviljaaiad, hoonestada ta uuesti ja millisel määral, või lahendada seda veel mõnel muul viisil.

Uurimistöö lõpptulemusena saame uue linnaplaani, mis haarab põlenud rajoonid, kuid teataval määral ka linna teised osad ja linna ümbruse. Linnaplaan tahaks kujuneda linnaorganismi eluavalduste peegeldajaks ja tema tulevaste arengusuundade näitajaks. Samal ajal arvestab see ka reaalseid võimalusi, märkides ära, mis vaja teha lähemas tulevikus ning mis kuulub kujundamisele kaugemas tulevikus.

Uurimistöö tegelasiks ja toimkonnas kaasatöötajaiks on ülikooli õppejõud, assistendid, linnavalitsuse eriteadlased, eriteadlasi väljastpoolt Tartut, eeskätt Tallinnast, ning Tartu õpetajad kesk- ja algkoolidest. Kaasa löövad ka noored, kes aitavad üles otsida mürskude langemiskohti jne. Toimkonna tööd toetab Eesti Teaduste Akadeemia ja linnavalitsus, kusjuures toimkond kasutab Tartu Ülikooli ruume ja nurimisvahendeid. Toimkonna liikmeiks linnavalitsusest on linnapea dr. R. Sinka, linna koolivalitsuse juhataja prl. H. Kauri, linnanõunik ins. V. Onton ja arh. A. Matteus.

Mis puutub kaastöösse, siis tervitatakse kaastööd kõigilt, kes soovivad osa võtta Tartu linna uurimistööst. Eriti teretulnud on mõtted Tartu ülesehitamise küsimuste kohta, olgu need edasi antud kas suuliselt, teatatud kirjalikult või avaldatud ajalehtedes.

Võidujooks bolševike kolonniga

Tiivarünnakust Jägala liinil

Jalaväes tuleb harva ette peadpööritavaid võite suurte imponeerivate arvudega. Kui aga siiski kord näkkab, kui mitte alati ei tule peituda hulguvate granaatide eest ja tulevahetust pidada neetud põõsaküttidega, siis saab vahel põrgunalja.

Jägala joon, esimene kaitseliin Tallinna ees, murti läbi juba teisel rünnakupäeval sellele bolševike viimsele tugipunktile Baltimail. Seda liini oli rünnatud sügavale lõunasse ulatuva haardega, kusjuures moodustus väike kott, millest väikesekaliibriliste suurtükkidega ja granaadipildujatega veel niivõrd tulistati, et Jägala jõele paralleelselt kulgev maantee kuidagi sobiv polnud edasiseks pealetungiks. Juhtiv pataljon lahkus niisiis maanteelt, pöördus läände ja katsus edasi tungida aupaklikus kauguses maanteest, mida pealegi tulistati Tallinnast raskekaliibriliste suurtükkidega.

Komandör näeb juba jälle telefoniposte, mis märgistavad vahepeal järsku läände pöördunud suurteed kindlate vahemaade järel otsegu mustad kriipsud, ja sellel üht kolonni. Soomusautod, suurtükid ja veoautod, tõeline kolonnmadu väikesest kotist, kellele seal on muutunud liiga umbseks ja kes tahab tungida läänest Tallinna suunas. Nüüd peab ruttu toimima. Eelmisel kompaniil oli joosta veel 4 kilomeetrit, niisiis ratturkompanii. Jalaväelased suruvad pedaalidele, külavaheteed on head ja nad kihutavad „karasoo'ga“ minema. Maastik on siin kaugele täiesti puudetu. Bolševikud märkavad midagi, nad näevad ohtu, mis läheneb jalgratastel tiivalt. Seda näeb selgesti. Nad taovad hobuseid, veoautod lisandavad gaasi ja nad kihutavad üle ühe silla. Algab tõeline võidujooks. Mõned veoautod on kolonnist eraldunud ja kihutavad minema. Siis aga on meie esimene rühm kohal, paneb maanteele riivi ette ja nad lõhuvad sellele, nagu püssid, kuulipildujad ja granaadipildujad võtavad. Need on märklauad, mida iga päev ei esine. Hobused perutavad, märatsevad haavatult ja tulistatult kogu teel. Peatselt valitseb kirjeldamatu segadus. Soomusmasinad, umbes 15 tükki, taaruvad teel ja sööstavad maanteekraavi. Kaks suurtükki kaotab oma rakenduse, sõitjad tormavad majadesse, ja siis tuleb veel kaks soomustatud meeskonna-transportautot. Kobarlaeng esimesse, see põleb. Teine jõuab sellest ette ja katsub jalga lasta. Tangitõrjesuurtükki täitabamus. Ka see põleb ja jääb leegitseva tõrvikuna seisma keset maanteed koos oma õhutõrjesuurtükiga, mis on veel laaditud.

See on hävingu pöörane pilt, mis avaneb jalaväelastele, kui nad oma kuulipildujate ja granaadipildujate tagant püsti tõusevad, et pisut hinge tõmmata ja teed paremini silmas pidada.

Kaks suurtükki, 1 õhutõrjesuurtükk, ühe veoauto on nad kätte saanud, peale selle ümmarguselt 15 laske- ja toidumoonaga täistuubitud soomusmasinat ning veel 2 meeskonna-transportautot. See pole mingi hiigelsuur saak, ent siiski. Paarile mehele küllalt rikkalikult.

(„Die Front“.)

Tartu Kunstimuuseum sõjapäevil

Maalid viidi hoiule surnukambrisse

Bolshevistliku valitsuse ajal sai Tartu Kunstimuuseum oma väljapanekud uutes ruumides 23. juunil vaevalt avada, kui selgus, et Suur-Saksamaa ja Nõukogude Vene vahel on puhkenud sõda. See sundis muuseumi personaali kohe mõtlema asendamatute muuseumivarade ohutule säilitamisvõimalusele, sest sõda pole muusadele olnud kunagi armuline. Sobivat tule- ja pommikindlat varjendit polnud Tartus kerge leida. Mõninga kaalutluse järel jäädi peatuma endise Krediitkassa keldri ruumidele, mille paksud müürid, massiivsed võlvid ja rauduks näisid pakkuvat kindlamat tagatist varade säilitamisele. Mõnepäevase avatud oleku järel tuli kunstimuuseumi väljapanekud jälle sisse pakkida ja muuseumikogude väärtuslikum osa varjule toimetada. Transpordivahendite-puuduse tõttu tuli seda teha osalt käsitsi.

Põhimõtteks jäi — varad poolitada, et halvemal juhul osagi muuseumi kogudest säiliks või päästa suudetaks. Selle tõttu jäeti väiksem osa maalidest ja skulptuuridest muuseumi ruumidesse, kus kogu Tartu vabastamise kestusel alatist valvet peeti. Krediitkassa keldris polnud see teostatav, sest selle uks avaneb vastu Emajõge ja asetses tulistamise piirkonnas. Pommitamiste ja tulistamiste ärevusest hoolimata näis muuseumil hästi minevat. Muuseumihoone sai Võidu tänava nurgale küll sõjahaava, samuti lõhkes ta ukse ees ja hoovis süütemürske, kuid peale akende vigastuse need suuremat kahju ei sünnitanud.

Kui aga Kaubahoovi põlemise ööl suur osa südalinnast ahervaremeks muutus, siis polnud muuseumivalvel meeleolu enam roosiline — sama võib juhtuda järgmisel ööl meiegi kvartaaliga. Õnneks läks korda hankida voorimeest ja samal päeval viidi veel suur osa maale ning graafikat Ülikooli kliinikute surnukambrisse varjule, kuhu koondas oma hoiulevõetavaid kultuurivarasid ka Kultuuri- ja Kunstikaitse Komisjon. Muuseumi jäi vaid väga väike osa skulptuure ja maale, mille varjendisse toimetamine polnud nende raskuse tõttu enam võimalik. Aga järgmisel päevad Tartu lõpliku vabastamiseni bolševistlike barbarite terrorist mõõdusid muuseumile õnnelikult — mürskudest ja kahjutulest jäid puutumata nii muuseumi ruumid kui ka kogud.

Sõjarinde Tartust eemalenihkumisega osutus vajalikuks kogusid uuesti muuseumi ruumidesse koondada, sest pommitusohule võrdseks kunstitööde vaenlaseks osutub mõlemale varjendite rõskus, mille kahjustavaid jälgi ongi mõnedel töödel märgata. Üldiselt on aga Tartu Kunstimuuseumi kogu tervena säilinud ja loodetavasti võib muuseum nüüdsest peale vabastatud maal oma kultuuritööd taas rahulikult jätkata.

Üldsusele teatame, et Tartu Kunstimuuseum (Suurturg 3) võtab deposiitidena hoiule väärtuslikke kunstitöid, fotosid, kunstiellu puutuvaid arhivaale jne.

V. E.

Toetusi tuleõnnetusist kannatanuile

Linna abistamistoimkond palub järgnevaid isikuid tulla lähemail päevil Suurturg 3, III korral, tööpäevadel kl. 9—18 abi saama.

Juba registreerunud tulest kannatanuid, kes aga vahepeal on oma elukohta mutnud, palutakse teatada uus aadress.

Aaron, M., Kivi tn.; Aavakivi, A., Tähe tn.; Aavakivi, S., Tähe tn.; Aedna, M., Vene tn.; Ansip, M., Aleksandri tn.; Ansip, V., Aleksandri tn.; Astel, S., Kauba tn.; Avastik, M., Narva tn.

Baumann, M., Uueturu tn.

Einling, M., Narva tn.; Einmann, S., K. Põdra tn.; Ennukson, M., G. Adolfi tn.

Fischer, M., Tähe tn.

Guss, V., Roosi tn.

Haava, K., K. Põdra tn.; Haava, M., K. Põdra tn.; Hammer, M., Anne tn.; Hendrikson, A., Tähtvere mõis; Hendrikson, E., Tähtvere mõis; Heydok, E., K. Põdra tn.; Hiiesalu, L., Lootuse tn.; Holt, H., Tiigi tn.; Hütt, A., Kalda tn.

Imma, J., Pikk tn.; Indus, A., Kuperjanovi tn.; Ivask, J., Lossi tn.

Jaht, M., Roosi tn.; Jeger, M., Narva tn.; Jõgi, A., Tähe tn.; Jõgi, M., Tähe tn.; Järv, A., Holmi tn.; Järv, S., Holmi tn.

Kadak, A., Tiigi tn.; Kadak, J., Tiigi tn.; Kalmet, O., Narva tn.; Karlson, O., Narva tn.; Karro, F., Paju tn.; Kask, A., Koidu tn.; Kasvand, H., Narva tn.; Keder, A., Kaluri tn.; Kellamov, E., Narva tn.; Kellamov, G., Narva tn.; Kellamov, P., Narva tn.; Kimmel, A., Ülikooli tn.; Kitsel, L., Vene tn.; Kivak, A., Pikk tn.; Kivak, E., Anne tn.; Koort, L., Roosi tn.; Koovik, L., Vene tn.; Koovik, S., Vene tn.; Kornel, L., Tähe tn.; Kroon, A., Kooli tn.; Kruuse, B., Õnne tn.; Kukke, A., Ülikooli tn.; Kurg, H., Lootuse tn.; Kurre, R., Holmi tn.; Kurvits, A., Tähe tn.; Kurvits, E., Aleksandri tn.; Kõiv, A., Kalaturg; Kägu, A., Narva tn.

Lahe, A., Ülikooli tn.; Lahe, E., Ülikooli tn.; Laur, J., Kroonuaia tn.; Laurits, E., Tähe tn.; Leevold, H., Kivi tn.; Lepp, J., Kivi tn.; Liblik, E., Narva tn.; Liiberg, L., Tähe tn.; Links, L., Õnne tn.; Limnomägi, E., Päeva tn.; Liping, K., Holmi tn.; Lomp, A., Peetri tn.; Lomp, E., Holmi tn.; Lomp, H., Peetri tn.; Loog, K., Tähe tn.; Loog, L., Tähe tn.; Lukk, L., Tiigi tn.; Luts, H., Narva tn.

Makk, E., Narva tn.; Metsalind, A., Roosi tn.; Mettig, F., Õnne tn.; Mettig, H., Õnne tn.; Mägi, A., Raekoja tn.; Mällo, J., Raekoja tn.; Mändmets, A., Narva tn.; Nantras, A., Narva tn.; Neemre, R., Tähe tn.; Nurm, A., Vene tn.; Nurmsalu, E., Ülikooli tn.

Obed, A., Peetri tn.; Orav, E., Anne tn.; Otstavel, V., Uueturu tn.

Paap, A., Tähtvere tn.; Paavel, R., Tähe tn.; Paekivi, J. Tiigi tn.; Pahla, L., Lossi tn.; Palu, O., Kivi tn.; Paluste, H., G. Adolfi tn.; Perajärv, A., Raekoja tn.; Peterson, K., Lootuse tn.; Pihelgas, S., Tähe tn.; Piiremägi, A., Vene tn.; Piireneem, M., Narva tn.; Piirson, H., Narva tn.; Ploomipuu, A., Võidu tn.; Pung, A., Kalda tn.; Pung, A., Kalda tn.; Puusepp, J., G. Adolfi tn.; Puusemp, R., H. Treffneri tn., Põder, A., Õnne tn.; Põvvat, E., Tiigi tn.; Piigaja, A., Narva tn.; Püttsepp, E., Narva tn.; Püttsepp, K., Narva tn.

Rafael, L., Lootuse tn.; Rajala, L., Meltsiveski tn.; Rekker, E., Tiigi tn.; Rekker, L., Tiigi tn.; Riiner, L., Kalaturg; Rosental, H., Tähe tn.; Rõõm, L., Uueturu tn.

(Järgneb)

Raadioaparaatide väljaandmine

Järjekordne raadioaparaatide väljaandmine toimub 20. ja 22. sept. s. a. kl. 9—12-ni ja kl. 14—16-ni. Väljaandmisele kuuluvad hoiunumbrid 901—1500.

Vajatakse velskreid

Vajatakse velskreid (Eesti sõjaväe velskri kursuse lõpetanud). Registreerida kohe Tartus, Näituse tänav 20.

Tuletõrjujaile

Pühapäeval, 21. sept. kl. 8 on üldharjutus Tartu Tuletõrjele Tuletõrjemaja juures. Ilmumine kõigile kohustuslik.

Brigaadi pealik.

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1941.

9. juulil bolševikkude poolt mõrvatud

Alfred Hiielo't

mälestavad sügavas kurbuses tema sünnipäeva puhul 19. skp.

naine, poeg ja pojanaine

Surma läbi lahkunud armast

Osvald Rosenbenki

sünd. 24. IV 1913
surn. 15. IX 1941

mälestab kurbuses **Magda**

14. septembril s. a. lahingus langenud vabatahtlikku

Arnold Lätt'i

sünd. 21. 5. 1924

mälestab
Tartu Omakaitse Pataljoni 2. kompanii

Palun kõiki sõjaväelasi ja isikuid, kes teavad Nõmme pioneerpatal. ajateenija

Elmar Viira

saatusest — saadeti Venemaale 28. juunil —, sellest teat. suuliselt kella 8—14 või kirjalikult Võidu tn. 53, end J. Lill'e pagaritäri. Jäädav austus teatajatele. Toivo Viira.

Palun neid isikuid, kes teavad midagi

Jaan Allase

saatusest, kes läi kadunuks 24. VI, sellest teatada Tartu, Aleksandri 106—7, Emilie Liivak.

Soovitakse osta kiires korras

sidumisnööri

(peenemat ja jämedamat). Pakkumised saata Tartu, Ülikooli tn. 21/23, kontorisse.

Müüa suuremal arvul

pirni-, õunapuude

ja rooside aluseid (pookimata), sireleid ning talililli 0.50—1.50 rbl. tükk. Rebase 1.

Ümmeldakse mantleid

kleite, pesu. Vilanud modistin

vormib kübaraid.

teeb ilusaid turbaniid. Samas valm.

Saksa riigilippe

Haakriste värvitakse veekindlalt. Koidu tn. 18—1. - Viljandi m.

„VANEMUISE“ TEATER

Laupäeval, 20. IX kl. 19

Pisuhänd

E. Vilde komöödia 3 v.

Pääsmed à 7—3 rbl.

Pühap., 21. IX kl. 19

Esmeralda

Drigo ballett 4 pildis.

Pääsmed à 10—3 rbl.

Eelmüük teatri kassas kl. 10—12 ja 18—19.30.

THEATER WANEMUINE

Sonnabend, d. 20. IX um 19 Uhr

PISUHÄND

Lustspiel von E. Wilde (im estnischen)
Eintrittskarten à RM 0.70 — 0.30.

Sonntag, d. 21. IX um 19 Uhr

ESMERALDA

Ballett von Drigo in 4 Bildern.
Eintrittskarten à RM 1.— — 0.30.

Vorverkauf d. Eintrittskarten ab 10—12 u. 18—19.30 Uhr an d. Theaterkasse.

MÜÜMISED

Müüa prunk. meester.-

jalgratas

Pärna 26—5.

Müüa korras, uuesti värvitud, kasepuust

reformvoodi

kasepuust kummut 5 sahtliga, riidekapp ja laud Kuu 22.

OSTMISED

Soovin osta töökorras isesõitvat

rehepeksugarnituuri

Osa hinnast tasun loomadega. Teat. aadr. Lals'i p.-ag. E. Murd.

Kellel on müüa S. Undset'i

„Kristiina — Lauritsatütar“

I jagu. Teat. „Postim.“ talit. A. R.

Soovin osta meester.-

jalgratast

Kirj. Taara pst. 6—4.

Ostan igasugust

vana-kraami,

maksan kõrget hinda. Roosi 41—7; kodus kl. 7—10 ja 17—20.

Korteri OTSIMISED

Naister, soovib sooja

möbl. tuba

Aia tn. ümbruses. Teat. Aia 2—4.

POSTIMEES

TARTUS, ÜLIKOOLI 21/23, TELEF. 18.

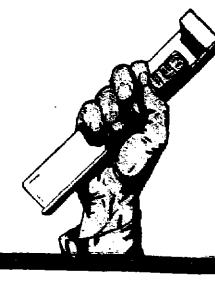

TRÜKIKODA VALMISTAB IGASUGU TRÜKISEID LIHT- VÕI VÄRVITRÜKIS. **TSINKOGRAAFIA** VALMISTAB JOON-, VÕRK- NING MITMEVÄRVIKLIŠEESID. — **KÖITEKODA** TEEB KÖITETÖID LIHTSAST KUNI ILUKÖITENI.

TÖÖ PAKKUMISED

Maale tallu vajatakse

teenijat

kes kohe kaasa sõidaks. Läbi rääk. tulla Katoliku tn. 6. Toming.

Keskealine korralik

naisterahvas

leiab koha korteriga laste juurde. Teat. saab kella 13—15, Riia 54, lihapoest.

Vajatakse maale tallu

perenaise abilist

Küsida Aleksandri tn. 45, II k., kella 5—7.

Kadunud

13. skp. kaotatud

kett-käevõru

(kullast) teel Aida tän. „Vanemuise“ teatrisse. Ausal leidjal palun vaevatasu eest teat. või ära tuua Aida 3—4.

Dr. med. Kornel

Naha-, põis- ja suguhaigused. Kõnet. kella 10—12, 4—7 p. l. Tähe tän. 34.

Mitmesugused

Palun isikuid, kes on võtnud või teavad midagi suure pehme

tugitooli

asukohast, mis läks kõrduma alast Valikraavi tn. Grand Hotelli kõrvalt 10—25. oktoobrihel. teat. Tiigi 5—4.

Soovin ühinemisel maaelu rahvarikkuse kohta

äriruume

võib ka linnas olla. Teat. Kauba t. 13—48.

Korteri PAKKUMISED

Soovitakse vahetada

korter

2 t., köök, esik ühistulise vastu. Võru ja Kesk tn. rajoonis. Vahe Kaar 16—2.

Palun kõiki tuletõrjujaid, sanitare ja isikuid, kes Tartu tulekustutustöödest enamlaste lahkumise ajal osa võtsid ja kes teavad midagi Valga tuletõrjuja

Augustin Lindma

saatusest, lahkelt teatada emale, H. Lindma'le, J. Kuperjanovi tn. 5, Valga. Tunnused: (dokumente tal kaasas ei olnud) keskmist kasvu, 32 a. vana, heledajuukseline, paremas ülemises lõualuus puudus 1 hammas, riietatud presendist tuletõrje-töökuube, all must tuletõrje kuub nr. 5-ga, jalas kingad ja õliga määrdunud rohekad tööpüksid, mille taskutes 3 vagunivõtit ja plekist paberossi-karp.

TÖÖ OTSIMISED

Palun võimaldage

tööd

energilisele naisterahvale põetajaks, perenaiseks, keetjaks või koka abiks. Tunnistused olemas. Tähe tän. 107. M. M.